

Az Eperjesi-ügy nyomában

A közelmúltban *Galambos István* történész „Tehát láthatod, hogy tudok szervezkedni” – Az Eperjesi-ügy, Várpalota 1958–1959 címmel tartott előadást a Thury-várban.

A városi könyvtár az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulója kapcsán indított útjára egy előadás-sorozatot, amelynek állandó vendége Galambos István, a Nemzeti Emlékezet Bizottság (NEB) hivatalának történésze.

Fontosnak tartják ezt a korszakot a város életében, hiszen Várpalota egy igen jelentős forradalmi helyszín volt, itt szenvedte el legnagyobb vidéki veszteségét a szovjet vörös hadsereg. Ugyanakkor a munkahelyek miatt betelepült, betelepített személyek a forradalom által váltak igazán várpalotaiakká. 1956 volt az az élmény,

Fotó: Pintér

Galambos István történész Eperjesi János precedens értékűnek is tekinthető ügyéről beszélt részletesen legutóbbi előadásán

amely meghatározó volt a város társadalma számára. A történész a korábbi alkalmakkor már bevezette az ügynökök és a kémek világába a közönséget. Ezúttal egy témát emelt ki, mégpedig az Eperjesi-ügyet.

– Eperjesi János nyolcgyermekes, alacsony osztályöntudatú családapa volt, aki kereszténynek vallotta magát. Ő egy olyan személy, akit a későbbi kádári állambiztonság szervezkedéssel vádolt meg. Az 1959-es esz-

tendő végén huszonhárom szervezkedési ügyből tizenegy volt, amibe az ő ügye is tartozott.

A huszonhárom tárgyaláson kétszázegy személyt tartóztattak le, ebből az előkészületek szakaszában voltak negyvenen, amiben benne van az a néhány várpalotai is, akik az Eperjesi-ügybe belekeveredtek. Ügynökök hálózta be az életét a nyomozás ideje alatt. Eperjesi mit sem sejtett az egészből, barátként tekintett arra az ügynökre, aki az első jelentést adta róla.

Az ő ügye volt leginkább dokumentálható a levéltári források alapján. Feltételezzük, hogy Várpalotán sok ilyen történetet el lehetne mesélni, hiszen, majdnem minden 1957–58–59-es le tartóztatás mögött ott voltak az ügynökök, informátorok, akiket akkoriban spiclinek vagy besúgónak hívtak – tudtuk meg a szakembertől, aki számos jelentést, feljegyzést olvasott fel az állambiztonsági aktákból.

NÉMETH-KOVÁCS ANITA